

1. Dokumenta mērķis

Dokuments ir paredzēts kā VADC informatīvs materiāls, kurā noteikta kārtība par ārstniecības iestāžu pacientu imūnhematoloģisko izmeklēšanu.

2. Vispārēja informācija

- 2.1. Imūnhematoloģiskos izmeklējumus veic LATAK akreditētā VADC ID laboratorija (M-450) saskaņā ar apstiprinātām metodēm.
- 2.2. Pakalpojumu maksa tiek piemērota saskaņā ar 25.10.2022. MK noteikumiem Nr. 672 “Valsts asinsdonoru centra maksas pakalpojumu cenrādis”.
- 2.3. Grūtniecēm imūnhematoloģijas pakalpojumu izdevumus sedz valsts, pamatojoties uz mātes pasi.
- 2.4. Informācija pieejama mājaslapā:
 - 2.4.1. www.vadc.gov.lv / Speciālistiem / Laboratorijas pakalpojumi;
 - 2.4.2. www.vadc.lv / Speciālistiem / Laboratorijas pakalpojumi.

3. Laboratorijas atrašanās vieta un pieņemšanas laiki

- 3.1. ID laboratorija atrodas Sēlpils ielā 9, Rīgā, LV-1007, galvenā korpusa 2. stāvā.
- 3.2. Asins paraugus no ārstniecības iestādēm imūnhematoloģiskai izmeklēšanai pieņem 218. kabinetā katru darba dienu no plkst. 8⁰⁰ līdz 17⁰⁰.
- 3.3. Ārpus laboratorijas darba laika - **akūtos gadījumos** sensibilizēto pacientu asins paraugus kopā ar pieprasījumu nogādā VADC ekspedīcijā (E) pasūtījumu pieņemšanas un izsniegšanas telpā Nr.101-5, galvenā korpusa 1. stāvā, iepriekš sazinoties ar E darbiniekiem pa tālruni 26158678.
- 3.4. Privātpersonu individuālā konsultēšana tiek veikta pirmdienās, otrdienās un trešdienās, no 8:00 līdz 12:00, 218. kabinetā, iepriekš piesakoties pa tālruni 67408873, 26599843.

4. Pacienta sagatavošana

- 4.1. Speciāla sagatavošanās nav nepieciešama, bet, ja ārstniecības iestādes pacients 48 stundu laikā pirms asins parauga sagatavošanas saņēmis koloīdus, asins analīze ir nederīga parauga hemodilūcijas dēļ.

5. Asins paraugu pirms izmeklēšanas process

- 5.1. Asins paraugu izmeklēšanas pieprasījuma veidlapa:
 - 5.1.1. Nosūtot asins paraugus no ārstniecības iestādes, asins paraugam jāpievieno aizpildīta V-138 “Pieprasījums pacientu asins paraugu imūnhematoloģiskai izmeklēšanai”.
 - 5.1.2. Aizpildot pieprasījumu, obligāti jānorāda dati par saņemtiem medikamentiem (Rh-imūnglobulīns, Daratumumabs), norādot pēdējo saņemšanu; Koloīdi, norādot pēdējo saņemšanu un daudzumu, kā arī par kaulu smadzeņu transplantāciju, ja tāda bija pacienta anamnēzē. [1]

5.2. Asins paraugu veids, konteinera tips, minimālais parauga tilpums un marķēšana:

Izmeklēšanas veids		Parauga veids un kontainers	Tilpums	Marķējums
Pieaugušo konsultatīva imūnhematoloģiskā izmeklēšana		Venozās asinis bez antikoagulanta vai ar koagulācijas aktivatoru	ne mazāk kā 5 ml	<ul style="list-style-type: none"> - izmeklējamās personas vārds, uzvārds; - personas kods; - primāri noteiktā asins grupa; - asins noņemšanas datums; - laiks; - ārvalstu pilsoņiem norāda datus no personas identifikācijas dokumenta. ⁱ
		Venozās asinis ar EDTA		
Jaundzimušā konsultatīva imūnhematoloģiska izmeklēšana	Jaundzimušā asins paraugs	Venozās asinis bez antikoagulanta vai EDTA	vismaz 1 - 2 ml	<ul style="list-style-type: none"> - dzimšanas datumu; - mātes uzvārdu; - „bērns“/ „jaundzimušais“.
	Jaundzimušā mātes asins paraugs (ja iespējams)	Venozās asinis bez antikoagulanta vai EDTA	ne mazāk kā 5 ml	<ul style="list-style-type: none"> - izmeklējamās personas vārds, uzvārds; - personas kods; - primāri noteiktā asins grupa - asins noņemšanas datums; - laiks; - ārvalstu pilsoņiem norāda datus no personas identifikācijas dokumenta; ⁱⁱ

5.3. Asins paraugu uzglabāšanas nosacījumi līdz nogādāšanai laboratorijā:

5.3.1. paraugus līdz nosūtīšanai uzglabā +2 °C - +8 °C;

5.3.2. asins paraugs jānogādā uz VADC ne vēlāk kā 48 h no asins parauga noņemšanas brīža.

5.4. Asins paraugu transportēšana:

5.4.1. asins paraugu uz VADC nogādā ārstniecības iestādes pilnvarota persona;

5.4.2. asins paraugu izvietojums – vertikāli;

5.4.3. asins paraugiem jābūt aizkorķētiem

5.4.4. asins paraugus transportē izotermiskā tarā, kura ir marķēta ar bioloģiskās bīstamības zīmi [2];

5.4.5. transportēšanas temperatūra no +2 °C līdz +25 °C. ⁱⁱⁱ

5.5. Asins paraugu pieņemšana un noraidīšanas kritēriji:

5.5.1. ID laboratorijas darbinieks, pieņemot asins paraugus, pilnvarotās personas klātbūtnē novērtē parauga atbilstību;

5.5.2. paraugu noraida, ja:

5.5.2.1. uz asins parauga nav marķējuma uzlīmes vai arī identifikācija ir neskaidra vai nepilnīga;

5.5.2.2. marķējumā nav norādīta parauga asins grupa ABO sistēmā, kas noteikta personas klātbūtnē;

5.5.2.3. nav nosūtījuma;

- 5.5.2.4. nesakrīt informācija uz asins parauga marķējuma un nosūtījumā, vai nosūtījums nekorekti aizpildīts;
 - 5.5.2.5. asins paraugs hemolizēts (izņemot gadījumus, ja tā saistīta ar pacienta klīnisko stāvokli);
 - 5.5.2.6. paraugs nav iesniegts primārajā stobriņā (parauga frakcijas ir piegādātas atsevišķos stobriņos, vai atsūtīta parauga daļa – serums vai eritrocīti);
 - 5.5.2.7. asinis paraugs piegādāts uz VADC vēlāk nekā 48 h no noņemšanas brīža;
 - 5.5.2.8. nepietiekams parauga daudzums.
- 5.5.3. Persona, kas nogādā paraugu laboratorijā, parakstās V-063 “Konsultatīvo asins paraugu pieņemšana”.
- 5.5.4. Ja konstatēts kāds no minētajiem atraidīšanas iemesliem un paraugs netiek izmeklēts, pilnvarotai personai, kura paraugu atvedusi, izsniedz V-117 ”ATTEIKUMS neatbilstoša parauga pieņemšanai”.

6. Paraugu izmeklēšana

- 6.1. Neatkarīgi no V-138 norādītiem izmeklējumiem, laboratorija katram asins paraugam nosaka asins grupu ABO, Rh(D) un Rh fenotipu, kā arī antivielu identifikācijas gadījumā – ^{iv} konkrētu antigēnu attiecīgā antigēnu sistēmā.
- 6.2. Ja, interpretējot imūnhematoloģiskās izmeklēšanas rezultātus, rodas nepieciešamība pēc papildu izmeklēšanas, laboratorijas ārsts to telefoniski saskaņo ar laboratorijas pakalpojuma pasūtītāju.

7. Paraugu izmeklēšanas rezultātu paziņošana

- 7.1. Ja asins paraugi laboratorijā nogādāti līdz plkst. 12⁰⁰, izmeklēšanas rezultāti tiek paziņoti līdz tās pašas dienas plkst. 17⁰⁰.
- 7.2. Ja asins paraugi laboratorijā nogādāti pēc plkst. 12⁰⁰, izmeklēšanas rezultāti tiek paziņoti līdz nākamās dienas plkst. 15⁰⁰.
- 7.3. Steidzamos gadījumos, kad nosūtījumā ir norāde “CITO”, vai pēc pasūtītāja telefoniskas pieprasīšanas, ABO asins grupu, Rh(D) piederības noteikšanu, antivielu skrīningu, asins saderības testus nesensibilizētiem pacientiem veic 2 stundu laikā pēc parauga saņemšanas laboratorijā, **sensibilizēto pacientu asins paraugu izmeklēšanas tiek veikta pēc iespējas īsākā laikā, bet gala rezultāta izsniegšana ir atkarīga no atklātām antivielām.**
- 7.4. Izņēmumu gadījumos, ja VADC krājumā nav atbilstoša asins komponenta saderības testam, tad pasūtītāju telefoniski informē, ka nepieciešama speciāla donoru izsaukšana saderīgas eritrocītu masas sagatavošanai, saderības testa veikšanai un rezultātu izsniegšanai, kas var aizņemt līdz 5 dienām.
- 7.5. **Atsevišķos gadījumos, pēc speciālista pieprasījuma,** izmeklēšanas rezultātus var saņemt telefoniski, zvanot pa tālruni 67408873, 26599843.

Atsauces

1. MK noteikumi Nr.1176 ”Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība”, 22.10.2013
2. MK noteikumi Nr.189 “Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām”
3. MK noteikumi Nr. 672 “Valsts asinsdonoru centra maksas pakalpojumu cenrādīs”
4. LVS EN ISO 15189:2022 ^v “Medicīnas laboratorijas. Kvalitātes un kompetences prasības (ISO15189:2012)”
5. Labas prakses pamatnostādnes asins sagatavotājiestādēm, kurām ir jāievēro Direktīvas 2005/62/EK prasības.
6. “Guide to the preparation, use and quality assurance of blood components”

Iekšējā saistītā dokumentācija

1. V-063 “Konsultatīvo asins paraugu pieņemšana”
2. V-117 ”ATTEIKUMS neatbilstoša parauga pieņemšanai”^{vi}
3. V-138 “Pieprasījums pacientu asins paraugu imūnhematoloģiskai izmeklēšanai”

Dokumentā izmantotie saīsinājumi

Saīsinājums	Atšifrējums
E	Asins pagatavojumu krājumu nodaļa
ID	Hematoloģiskās izmeklēšanas laboratorija
LATAK	Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs
VADC	Valsts asinsdonoru centrs

Izstrādāja

Amats	V.Uzvārds	Paraksts	Datums
Hematoloģiskās izmeklēšanas nodaļas vadītāja	L.Pabērza	(personiskais paraksts*)	12.09.2024

Saskaņoja

Amats	V.Uzvārds	Paraksts	Datums
Laboratoriju departamenta direktors	D.Sliņko	(personiskais paraksts*)	12.09.2024
Kvalitātes un risku vadības departamenta direktore	E.Kluce	(personiskais paraksts*)	«DOKREGDAUMS»

ⁱ Izņemts: “HIV slimniekiem norāda nosūtītāja piešķirto identifikācijas numuru.”

ⁱⁱ Izņemts: “HIV slimniekiem norāda nosūtītāja piešķirto identifikācijas numuru.”

ⁱⁱⁱ Izņemts: “vēlams paraugu transportēšanu nodrošināt ar temperatūras mērītāju ar displeju.”

^{iv} Izņemts: “attiecīgu”

^v Izņemts: “2013”

^{vi} Izņemts: “V-120 “Norīkojumu uz kasi ID pakalpojumu apmaksai”